

februari 2009

Nieuwsbrief

samenwerkingsverband **Zuidoost**

Deze nieuwsbrief verschijnt in verschillende edities, voor de samenwerkingsverbanden Noord, Oost, Zuid en West. Een gedeelte van de inhoud is voor alle edities gelijk.

Eerste nieuwsbrief vol informatie over Zuidoost

Dit is de allereerste nieuwsbrief van Samenwerkingsverband Zuidoost. In dit samenwerkingsverband werken schoolbesturen voor primair onderwijs en speciaal (basis)onderwijs in Amsterdam Zuidoost samen aan een succesvolle schoolloopbaan voor zoveel mogelijk leerlingen. In deze nieuwsbrief informeren we u over zaken die spelen in het samenwerkingsverband Zuidoost. Een gedeelte verschijnt ook in de edities van de andere samenwerkingsverbanden in Amsterdam.

In dit eerste nummer informeren we u over de afspraken die de besturen van de samenwerkingsverbanden Amsterdam op stedelijk niveau hebben gemaakt over de ontwikkeling van Passend Onderwijs. Daarnaast beschrijven we concrete ontwikkelingen en activiteiten die plaatsvinden binnen het samenwerkingsverband Zuidoost.

Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost i.o.

Zo kunt u verderop in deze nieuwsbrief in de 'stedelijke koers' enkele richtinggevende uitspraken lezen van de schoolbesturen PO Amsterdam over het Steunpunt Passend Onderwijs. In het samenwerkingsverband Zuidoost is over dat thema op 11 december jl. een IB-Directeurendag gehouden. Doel van die bijeenkomst was om informatie te verkrijgen van directeuren en intern begeleiders over de wensen, behoeften en ideeën die bij hen leven over een op te richten Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost. De opkomst voor deze bijeenkomst was groot en de inbreng

was goed. In drie werkgroepsondes bespraken de directeuren en ib'ers drie mogelijke functies van zo'n Steunpunt, namelijk de preventieve functie, de

makelaarsfunctie en de onderwijs/opvangfunctie (curatieve functie) van een Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost. De uitkomsten van deze dag worden besproken in de Projectgroep Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost en als uitgangspunt genomen voor de verdere opzet en plan van aanpak voor het in te richten Steunpunt. Op het IB-netwerk van 24 maart wordt een deel van de bijeenkomst gebruikt om de opbrengst en het plan van aanpak voor het Steunpunt terug te koppelen. De schooldirecties zullen voor dat gedeelte ook in het IB-netwerk worden uitgenodigd. Een uitnodiging hiervoor volgt nog. •

Passend onderwijs: een stedelijke koers

Ieder kind heeft recht op goed onderwijs en de zorg die het nodig heeft. Amsterdam heeft daarvoor veel deskundige mensen en goede organisaties. Om Passend Onderwijs mogelijk te maken, moeten deze instanties nauw gaan samenwerken. In Amsterdam wordt op stedelijk niveau het beleid voorbereid dat dit mogelijk moet maken: een stedelijke koers voor passend onderwijs.

- het realiseren van een 'continuüm van onderwijs' met doorgaande leer- en zorglijnen, zowel binnen als tussen PO/VO/(V)SO
- de samenwerking met en tussen ambulante diensten van de Regionale Expertisecentra (REC's)
- het ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen
- de inrichting van één loketfunctie

Vanaf 2012 zijn scholen verantwoordelijk voor het leveren van Passend Onderwijs voor elk kind. Het idee dat ieder kind recht heeft op het onderwijs en de zorg die het nodig heeft, is niet nieuw. In de samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs is de afgelopen jaren ingezet op het realiseren van 'een continuüm van zorg' dat vergelijkbare doelen kende. Maar de invoering van Passend Onderwijs, dat landelijk beleid is, zorgt wel voor een versnelling.

Het is de ambitie van de schoolbesturen om Passend Onderwijs voor ieder kind zo dicht mogelijk bij huis te realiseren. Om dit mogelijk te maken, moeten veel instanties in de stad nauw gaan samenwerken. Alle instanties die iets doen voor kinderen en hun directe omgeving, zouden met dezelfde informatie moeten

samenwerken aan dezelfde doelen, of het nu gaat om Bureau Jeugdzorg, de GGD, het OKC, politie, buurtwerk, scholen in het PO, SBO of VO. Eén kind, één gezin, één plan.

De schoolbesturen voor Primair Onderwijs werken aan een gezamenlijke aanpak voor Passend Onderwijs in Amsterdam-Diemen. De schoolbesturen voor Voortgezet Onderwijs en Speciaal Onderwijs hebben verklaard hier aan mee te werken. Ze zullen niet alleen onderling samenwerken, maar ook met andere instellingen en met lokale overheden. Zo ontstaat een stedelijke koers voor Passend Onderwijs. De doelstellingen van deze koers zijn:

- het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van Passend Onderwijs

Samenwerken in een wijk

De ene school beschikt over goede voorzieningen voor slechthorende leerlingen, een ander heeft een aanpak voor kinderen met autisme. Alleen een goede samenwerking en afstemming tussen buurtscholen maakt passend onderwijs voor elk kind mogelijk. Daarvoor wordt Amsterdam ingedeeld in wijken die bestaan uit vijf of zes scholen die op loopafstand bereikbaar zijn.

De scholen binnen een wijk organiseren samen een kwalitatief steeds beter aanbod van onderwijs en zorg. Het uitgangspunt is dat een kind op de eigen school blijft. De school organiseert de juiste ondersteuning en voorzieningen die nodig zijn om passend onderwijs te realiseren. Dat zal niet direct voor alle

Nieuwe Indicatiecriteria Cluster 4

Met ingang van 1 augustus 2008 zijn de indicatiecriteria voor Cluster 4 gewijzigd. Alle scholen zijn door middel van een brief hierover geïnformeerd. De dossiers die na 1 augustus bij VIA Amsterdam zijn binnen gekomen, worden volgens de nieuwe regelgeving behandeld. Op www.viaamsterdam.nl vindt u de belangrijkste veranderingen op een rij.

kinderen lukken. De mogelijkheden voor passend onderwijs worden groter door samen te werken met andere wijken. Waar de ene wijk handelingsverlegen is, kan een andere wijk een oplossing voor handen hebben.

Samenwerken binnen een wijk houdt ook in dat scholen en hun besturen verantwoording afleggen aan elkaar. Scholen ontwikkelen zich samen en leren van elkaar. Het steunpunt Passend Onderwijs kan scholen hierbij professioneel ondersteunen.

Steunpunt Passend Onderwijs

Elke wijk moet gemakkelijk toegang krijgen tot een Steunpunt Passend On-

derwijs, waar een school een beroep kan doen op specifieke expertise. Die ondersteuning heeft een school nodig. Concreet kan het gaan om:

- Preventie, bijvoorbeeld opgroei-ondersteuning voor kinderen/jeugd en opvoedondersteuning voor ouders, te betrekken bij het OKC, en preventieve ambulante begeleiding;
- ondersteuning aan ouders;
- een makelaarsfunctie voor scholen richting aanbieders / praktijkslag;
- een eigen aanbod, bijvoorbeeld:
  - dyslexie;
  - logopedie;
  - andere specialismen (voorheen Ambulante Begeleiding);
  - observatiegroep;

- voorziening jonge risicokinderen en
- trajectklassen voor gedragsproblemen

De besturen van het samenwerkingsverband zijn eigenaar van het steunpunt en organiseren ook het management. De mogelijkheden van een steunpunt worden bepaald door de expertise en de ondersteuning die scholen wensen, en de financiën die beschikbaar zijn. Dit zal door projectgroepen Passend Onderwijs verder worden uitgewerkt. De samenwerking met het Ouder Kindcentrum (OKC) zal het aanbod van het steunpunt verbreden, waardoor een sluitende aanpak mogelijk wordt. •

'Het allerbeste voor elk kind is een gemeenschappelijk belang'

Of het nou gaat om het verleggen van grenzen of het anders verdelen van geld, Jonna Merckx gaat graag de discussie aan. De AMOS-bestuurder en voorzitter van samenwerkingsverband Noord ziet passend onderwijs als een spannende uitdaging.

In haar onderwijscarrière volgde Jonna Merckx niet de geëigende weg naar bestuurder. Als orthopedagoog en docent wiskunde vervulde ze allerlei functies, met name in het hoger en universitair onderwijs. Sinds vier jaar werkt ze als bestuurder van AMOS, een oecumenisch schoolbestuur van 34 scholen in de regio Amsterdam. In haar portefeuille zit onder meer onderwijsinhoud en weer samen naar school. "De manier waarop het onderwijs nu is ingericht, werkt het hokjesdenken in de hand: dit kind wel, dit kind niet", vertelt Jonna Merckx. "In landen als Schotland zie je dat het ook anders kan. Veel meer kinderen gaan daar samen naar school. Om de kinderen de juiste ondersteuning te bieden, is de school voldoende toegerust, zowel met middelen als met mensen. Passend onderwijs is een politieke keuze die ik van harte ondersteun. Ik hoop dat we als bestuur onze scholen echter ook de nodige faciliteiten kunnen bieden om het waar te maken."

Droom

Zelf ziet ze Inclusief onderwijs als ideaal. "Dat alle kinderen, ongeacht hun beperking, in principe naar de school in de buurt kunnen. Ik weet dat de werkelijkheid deze droom in de weg staat. Er zullen altijd kinderen zijn die zulke specialistische hulp nodig hebben dat een buurtschool niet haalbaar is. En natuurlijk moet je de realiteit van alle dag niet vergeten. Ik zie dat sommige AMOS-scholen kampen met een pittige populariteit en dat een aantal scholen nu al heel

veel kinderen met rugzakjes opneemt. Directeuren zijn geneigd dat zo gewoon te vinden, terwijl het razend knap is. De klus is nu om na te denken over wat kan en wat een brug te ver is."

Grenzen

En daarvoor is openheid een groot goed, aldus Merckx. "Eerlijk zeggen wat mogelijk is en waar grenzen liggen, is hartstikke moeilijk. Scholen zijn bang om afgerekend te worden op wat niet goed gaat. En ook bij ouders ligt een spanningsveld. Zij willen natuurlijk het allerbeste voor hun kind, dus de bijzondere aandacht voor het ene kind moet niet ten koste gaan van het andere. Ouders krijgen bovendien een zwaardere stem. Het juiste aanbod voor elk kind is een gemeenschappelijk belang. In het gesprek hierover staan ouders en school dan ook naast elkaar, in plaats van tegenover elkaar. Het starten van die discussie is best een uitdaging."

Bordje Inclusief

Mede op initiatief van een aantal Intern begeleiders binnen AMOS is een jaar geleden de werkgroep Inclusief onderwijs opgericht. De werkgroep ontwikkelt gemeenschappelijk beleid en praat met scholen over inclusief onderwijs. Ook het Orthoteam is een middel om de stap naar passend onderwijs te verkleinen. Het bestaat uit zeven orthopedagogen die naast diagnosticeren, ook leerkrachten begeleiden en coachen in het afstemmen van het onderwijsaanbod op kinderen. Zowel de werkgroep als het

Orthoteam is een aanjager van de discussie op scholen. "Het verschil in hoe ver scholen zijn, is groot", vertelt Merckx. "De ene school zou morgen al bij wijze van spreken het bordje Inclusief op de gevel willen hangen, op de ander moet het gesprek nog van de grond komen. We hebben binnen AMOS het geluk dat er twee sbo-scholen zijn met veel kennis en vaardigheden waar we een beroep op kunnen doen."

Eigen kracht

Op zoek gaan naar de eigen kracht, dat is volgens Merckx het thema voor zowel scholen als voor de samenwerkingsverbanden. "Als directeuren in een wijk van elkaar weten waar hun kracht zit, wordt het inzichtelijker waar een kind het best tot zijn recht komt en welke ondersteuning een school daarvoor nog nodig heeft. Zover is het nog niet, maar de eerste stappen zijn gezet." Om de juiste

Passend en inclusief

Scholen zijn straks verplicht ieder kind een passend aanbod van onderwijs en zorg aan te bieden. Dat betekent niet dat dat aanbod binnen de eigen school plaats moet vinden. Passend onderwijs is dus geen inclusief onderwijs waarbij ieder kind ongeacht de beperking naar de buurtschool gaat. Wel zijn er straks allerlei tussenvormen en andere arrangementen mogelijk. In die zin kan het onderwijs meer inclusief worden, maar dat is dan de uitkomst van een eigen ontwikkeling en niet van een wettelijke verplichting.

ondersteuning te kunnen bieden, zou Merckx graag een discussie over de financiering willen starten. "Het ene samenwerkingsverband is rijker dan het ander. Als veel kinderen in een gebied naar een speciale basisschool gaan, drukt dat de financiering. Zo heeft Zuid een laag verwijzingspercentage en veel middelen ter beschikking, terwijl je zou kunnen zeggen dat de problematiek in West juist een hoger budget rechtvaardigt. Die discussie hoe we het geld anders kunnen verdelen, zou ik graag op de agenda willen zetten." •

'Passend onderwijs houdt me al jaren bezig'

Maximale openheid. Dat is waar René Peeters, de nieuwe voorzitter van samenwerkingsverband West, naar streeft. "Laten zien hoe je bestuurt en openstaan voor kritiek, leidt tot dialoog. Dat is nodig om samen het beste uit elk kind te kunnen halen."

Een echte onderwijsman. Zo omschrijft René Peeters zichzelf. Zijn loopbaan vertoont de afgelopen dertig jaar een stijgende lijn van leerkracht tot clusterdirecteur/bestuursmanager van scholen in de regio Amsterdam en Almere. Sinds augustus 2007 is hij algemeen directeur van de stichting Amsterdam West Binnen de Ring, waartoe zeventien scholen behoren. En sinds kort kan hij de functie voorzitter van het samenwerkingsverband West aan zijn lijstje toevoegen. "Onderwijs wordt alleen maar boeiender", vertelt Peeters. "Het inhoudelijk bijdragen aan onderwijsvernieuwingen geeft me veel plezier. Contact met de werkvloer is essentieel om goed op afstand te kunnen besturen. Vandaar dat ik ook altijd graag zelf naar scholen toe ga voor een gesprek. "

Gewoon anders

Een van die onderwijsvernieuwingen is passend onderwijs. Vanaf 2012 zijn scholen verantwoordelijk voor een passend

aanbod van onderwijs en zorg voor elk kind. Het blijkt een onderwerp dat Peeters al jaren aan het hart gaat en waar hij zich zowel in zijn werk in Almere als op IJburg al mee bezig hield. "Steeds gaat het om de vraag wat nodig is om kinderen met specifieke behoeften in hun eigen leeromgeving naar school te laten gaan. De stichting Gewoon Anders in Almere ondersteunt sinds 1998 verschillende experimenten en boekt goede resultaten. Bijvoorbeeld door in een school een groep zeer moeilijk lerende kinderen toe te laten. Deze kinderen krijgen zowel in hun eigen groepje als samen met de hele klas les."

Bijzondere expertise

Volgens Peeters is daarmee niet gezegd dat het speciaal onderwijs geheel verdwijnt. "Niet voor ieder kind zal onderwijs op een school in de buurt mogelijk zijn. Een kind dat bijvoorbeeld doof en blind is, heeft zulke bijzondere expertise nodig dat een aparte setting nodig blijft.

Maar we moeten op scholen een houding zien te krijgen dat we ons richten op wat een kind wel kan. We zullen voortdurend zoeken naar mogelijkheden het beste uit elk kind te halen. Daarbij gaat het zowel om het welzijn van het kind als om de optimale ontwikkeling ten opzichte van zijn capaciteiten."

Zes steunpunten

Regionale samenwerking is volgens Peeters hierbij het sleutelwoord. "Nu is er één locatie, VIA Amsterdam, die scholen en ouders ondersteunt bij indicatie en verwijzing. Ik denk dat we toe moeten naar zes, mogelijk wat meer steunpunten, in elke regio één, van waaruit ondersteuning plaats vindt. Daardoor ontstaat er een goed netwerk van betrokken partners in onderwijs en zorg in die regio. Dit plan heeft bovendien pas kans van slagen als scholen zowel inhoudelijk als formatief gesteund worden: alleen met meer handen en de juiste kennis kunnen we passend onderwijs realiseren." En in het ideaalplaatje moet het basisonderwijs snel samenwerken met het voorgezet onderwijs. Peeters: "Dat wat we in het primair onderwijs gaan doen, moeten we zo snel mogelijk in het voortgezet onderwijs doorzetten, zodat er één lijn ontstaat. Dat is nog toekomstmuziek, maar ik hoop wel zeer nabije." •

Zorgbreedteoverleg: het hart van de zorg

Bij de hulp aan kinderen zijn veel instellingen betrokken. Om de samenwerking goed op elkaar af te stemmen, is het zorgbreedteoverleg in het leven geroepen. Dit multidisciplinair overleg start dit schooljaar op alle scholen in Amsterdam.

Wat is er nodig om dit kind zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn functioneren op school, in het gezin en (eventueel) in de buurt? Die vraag staat centraal in het zorgbreedteoverleg dat dit schooljaar op alle scholen van start

gaat. Op een aantal scholen functioneert al een zorgbreedteoverleg, andere scholen beginnen met de implementatie. De schoolbesturen hebben de regeling Zorgbreedteoverleg – VIA Amsterdam ontwikkeld en vastgesteld om de invoering en het optimaal functioneren van het overleg te borgen. Deze regeling is een basisregeling, waarin de doelstelling, functie en organisatie van het zorgbreedteoverleg staat beschreven. Interne Begeleiders kunnen een beroep doen op VIA Amsterdam voor ondersteuning en overleg tijdens de implementatie van het zorgbreedteoverleg.

Doel zorgbreedteoverleg

Het algemene doel van scholen is om kinderen in staat te stellen hun schoolloopbaan te doorlopen op een manier die op passende wijze aansluit op hun capaciteiten en interesses. Scholen proberen omstandigheden te creëren waarin een kind optimaal kan functioneren, zowel wat betreft prestaties als welbevinden. Maar niet altijd lukt het deze doelstelling te behalen. Iedere school kent daarom een zorgstructuur die kinderen op didactisch en sociaal-emotioneel gebied de juiste hulp en begeleiding kan bieden. De schoolbesturen hebben dit vastgelegd in een minimumstandaard.

Om een kind zo goed mogelijk te ondersteunen, is het zorgbreedteoverleg in het leven geroepen. Dit is een periodiek multidisciplinair afstemmingsoverleg en levert een bijdrage aan:

- een snelle opvolging na signalering;
- het organiseren van afstemming over de aanpak;
- het maken van afspraken over de inzet en bijdrage van direct betrokkenen en
- de zorgcoördinatie.

Behalve vertegenwoordigers van de school (directie en interne begeleider) participeren ook functionarissen van externe partners, zodat de zorg voor leerlingen een gedeelde verantwoordelijkheid wordt van de partners in de sluitende aanpak zorg. De Amsterdamse partners in de zorg voor kinderen en gezinnen onderscheiden drie milieus waarin kinderen opgroeien en daar direct aan gerelateerde cirkels van zorg: die van het 'onderwijs', die in en rond het 'gezin' en die in het 'publieke

domein'. Een sluitende aanpak zorg, met voor één kind één plan, vraagt om samenhang in de aanpak van deze drie zorgsystemen.

In de schoolgids en in het schoolplan staat beschreven welke (extra) zorg de school kan bieden, hoe deze is georganiseerd en welke positie en functie het zorgbreedteoverleg en de ondersteuning van de VIA daarbij hebben. Daarbij moet duidelijk zijn welke instanties deel uitmaken van het zorgbreedteoverleg, en welke taken zij hebben.

De vijf functies van het zorgbreedteoverleg – VIA Amsterdam

1. **Eén kind, één plan: samenwerking partners**
2. **Zorgcoördinatie**
3. **Verwijzing**
4. **Consultatie**
5. **Evaluatie en nazorg**

De deelnemers

Naast de vaste deelnemers, die elke bijeenkomst van het zorgbreedteoverleg aanwezig zijn, werken er ook deelnemers op afroep. Indien nodig doet het zorgbreedteoverleg een beroep op hen en zijn zij bij het overleg aanwezig.

Tot de vaste deelnemers aan het zorgbreedteoverleg behoren tenminste:

- directie van de basisschool (voorzitter);
- interne begeleider;
- schoolarts of schoolverpleegkundige;
- schoolmaatschappelijk werk en de leerplichtambtenaar.

Tot de deelnemers op afroep behoren tenminste:

- medewerker VIA Amsterdam en
- een medewerker politie.

Natuurlijk kunnen tal van andere deskundigen en specialisten op afroep deelnemen aan het zorgbreedteoverleg.

Rol van ouders en privacy

Voordat een kind of gezin in het zorgbreedteoverleg wordt besproken, worden de ouders op de hoogte gebracht. Het is de verantwoordelijkheid van de indiener van de casus de ouders te informeren. In veel gevallen zal dit dus de school zijn. De school geeft aan wie er bij het zorgbreedteoverleg aanwezig zullen zijn en kan in overleg met de ouders deelnemers toevoegen. Zoals deskundigen die een bijdrage kunnen leveren aan het opstellen van één plan voor kind en gezin en vanuit hun deskundigheid betrokken zijn bij het kind of gezin. Ook de ouders kunnen deelnemen aan het zorgbreedteoverleg.

Het uitwisselen van informatie tijdens het zorgbreedteoverleg valt onder de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Iedere partner binnen het zorgbreedteoverleg is zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van de eventueel benodigde toestemmingen voor het uitwisselen van gegevens. Het is natuurlijk altijd mogelijk een casus anoniem te bespreken. Het zorgbreedteoverleg zal dan vooral haar consulterende functie uitoefenen.

De volledige regeling Zorgbreedteoverleg – VIA Amsterdam kunt u vinden op de website www.viaamsterdam.nl

Wanneer zien we elkaar in Zuidoost?

Agenda

27 januari 2009	08.30 – 12.00 uur	IB-netwerk Zuidoost
02 februari 2009	12.30 – 14.00 uur	Projectgroep Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost
04 maart 2009	09.00 – 11.00 uur	Projectgroep Steunpunt Passend Onderwijs Zuidoost
24 maart 2009	08.30 – 12.00 uur	IB-netwerk Zuidoost
26 mei 2009	08.30 – 12.00 uur	IB-netwerk Zuidoost
25 juni 2009	08.30 – 13.30 uur	IB-Directeurendag Zuidoost (incl. lunch)

colofon

Samenstelling: OOG onderwijs en jeugd

Eindredactie: Bureau April, www.april.nu

Bijdragen: Daniëlla van 't Erve (April), Meint Helder en Peter Truijens (OOG)

Vormgeving: Twin Media

Druk: Drukkerij Holland

Aan de tekst van deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.

OOG
 onderwijs en jeugd

